

Adatok Temesvár környéke edényes növényzetének ismeretéhez.

Beitragē zur Kenntnis der Gefässpflanzenflora der Umgebung von Temesvár.¹⁾

Közli:)
Von:) Zsák Zoltán (Budapest).

BORBÁS «Temesmegye vegetációja»²⁾ ez. munkájában megállapítja, hogy «Temesmegye flórája egészben véve elegendőkép változatos. Hogy még nem változatosabb, egyik oka az is, hogy még nincs elegendőkép átkutatva, valamint az is, hogy KITAIBEL és HEUFFEL sok növénynek a termőhelyét nagyon általánosan közlik, oly növényekét is, melyek gyakoriságáról a régibb s újabb kutatók épen nem tanuskodnak». Megállapítja továbbá azt is, hogy a tavasz vegetációjának ismerete hézagosabb. Végeredményben 166ē fajt és alfajt (közülök 12 a sejtes virágtalanokhoz tartozik, 76 pedig művelve, illetve mint ilyen esetleg elvadulva fordul elő) sorol fel a megye területéről «úgy, hogy flórája még Torontál, meg Krassó-Szörény kirekesztése után is jellemző és érdekes marad».

Ebben a jellemző és érdekes flórában előkelő hely illeti meg a megye székhelyét: Temesvárt. BORBÁS — összehasonlítva Buziás és Temesvár határának flóráját — arra az eredményre jut, hogy Temesvár előnyben marad Buziással szemben, «mert kissé szikes, majd mocharas rétjein és rónaerdeiben több olyan növény díszlik, mely Buziáson nem terem». BORBÁS több ízben botanizált Temesvár környékén s kiválóan a temesvári Vadászerdőt kutatta. Későbbi — 1886 után gyűjtött — adatait azonban már nem ő maga adta közre, hanem jegyzeteivel együtt rendelkezésére bocsátotta TÖKÉS LAJOS volt temesvári tanárnak, aki 1905-ben «Temesvár környékének edényes növényzete» ez. munkájában használta fel azokat. Ezt a munkát tanulmányozva, kitűnik, hogy számos növény BORBÁS kutatásai alapján vált ismeretessé Temesvár környékéről, a felsorolt 742 vadon termő növényfaj pedig arról győző meg, hogy Temesvárnak és környékének flórája, TÖKÉS szavaival élve: «kiválóan gazdagnak mondható.»

Az alább következő felsorolás TÖKÉS idézett munkájának óhajt kis pótléka lenni, megerősítve egyrészt BORBÁS néhány adatát és számos felsorolt növénynek általánosabb elterjedését

¹⁾ Der Verf. zählt im Obigen jene bemerkenswerten Funde auf, die er während eines Aufenthaltes in den Jahren 1912—1913 in der Umgebung von Temesvár gemacht hat.

²⁾ Helyrajzi emlékmű a magyar orvosok és természetvizsgálók 1886. évi aug. 22-től 26-ig Buziás-Temesvárott megtartott XXIII. vándorgyűlésére, 1886, pag. 29—109.

állapítva meg, másrészt elég szép számú — mintegy 88 — új adattal gyarapítva a Tőkés ismertette terület flóráját, mely adatok közül 1 a tudományra nézve, 21 pedig a megyére nézve is új. A felsorolt növények amellet szólnak, hogy miként a megyére nézve, úgy áll az Temesvár környékének flórájára nézve is, hogy a tavasz vegetációjának ismerete hézagosabb. Ezt bizonyítják pl.: *Carex hirta* és *tomentosa*, *Scirpus silvaticus*, *Juncus articulatus* és *bufonius*, *Cerastium anomalum* és *brachypetalum*, *Ranunculus pedatus* és *Steveni*, *Vicia striata* és *lathyroides*, *Veronica hederifolia*, *polita* és *acinifolia*, *Valerianella Morisonii* és *rimosa*, *Fragaria viridis*, *Fumaria Schleicheri*, *Erysimum repandum* stb., amelyek mind hiányoznak a Tőkés-féle felsorolásban. A következő növények pedig, mint: *Sclerochloa dura*, *Poa bulbosa*, *Myosotis micrantha* és *hispida*, *Lathyrus Aphaca*, *Scleranthus annuus*, *Viola pumila*, *Antirrhinum Orontium* és *Valerianella rimosa* olyanok, amelyeknek a megyében való elterjedését HEUFFEL általánosnak tartotta, de amelyeket hiába keresünk a Tőkés munkájában, sőt az utolsó kettőre nézve BORBÁS külön megjegyzi: n. v. (non vidi) — nem láttam. A magára a megyére nézve új fajok, míg egyrészt — igazolva az újabb, kiegészítő kutatások szükségességét és eredményes voltát — hozzájárulnak a megye flórájának változatosabbá tételéhez, addig másrészt emelik Temesvár környéke flórájának érdekességét. Ezek a következők: *Poa angustifolia*, *Melica picta*, *Lolium multiflorum*, *Ornithogalum tenuifolium*, *Polycnemum Heuffelii*, *Amarantus silvester*, *Draba muralis*, *Vicia striata*, *Trifolium Molinerii*, *Alectorolophus glandulosus*, *Veronica triloba*, *Valerianella Zoltáni*, *Matricaria discoidea*, *Thalictrum angustissimum*, *Cardamine Matthioli*, *Agropyron caesium* és még öt varietas, illetve forma.

A felsorolás folyamán* -gal jelzem a Temesvár környékére nézve, ** -gal pedig a Temesmegyére nézve is új adatokat. A külön nem jelölt növények — számszerint 45 — már ismeretesekek Temesvár környékének flórájából, de általánosabb elterjedésük van, mint ahogy a Tőkés munkájában szerepelnek. Adataim, melyek 1912 folyamán és 1913 kora tavaszán tett néhány kirándulásom eredményét foglalják össze, a következők:

Pteridophyta.

Equisetaceae.

**Equisetum ramosissimum* DESF. Útparton Temesvárnak Új-Tesöld (Új-Kissoda) felé eső részén.

Anthophyta: Angiospermae.

Monocotyledoneae.

Gramineae.

*Setaria glauca (L.) R. et SCH. Kukoriczásban Temesváron.

*Phleum nodosum L. Temesvár-Gyárváros, a Begatöltésén.

**Alopecurus aequalis* SOBOL. (*A. fulvus*). Vizenyós rétecskén, Temesvárnak Új-Tesöld felé eső részén.

*Cynodon Dactylon (L.) PERS. Temesvár, útparton.

**Eragrostis megastachya* (KOEL.) LK. Út mentén és mivel helyeken Temesvárnak Új-Tesöld felé eső részén.

**Melica picta C. KOCH. Temesvár mellett a Vadászerdőben.

*Sclerochloa dura (L.) BEAUV. Útak mentén Temesvár belterületén.

*Poa bulbosa L. Útak mentén Temesváron, Új-Tesöldön, leginkább mint «vivipara»-alak elzöldült virágzattal.

**Poa angustifolia L. Temesvár, útpartokon, kaszálókön Új-Tesöld felé.

Festuca pseudovina HACKEL. Temesvár, kaszálókön Új-Tesöld felé.

Festuca elatior L. U. o., szántók szélén.

**Bromus commutatus* SCHRAD. Út mentén Temesváron.

*Bromus inermis LEYSS. Ugyanott.

**Lolium perenne L. monstr. *ramosum* SM. Temesvár-Gyár város. a Begatöltésen a tóalak társaságában.

***Lolium multiflorum* LAM. (*L. italicum*) Ugyanott.

**Lepturus pannonicus* (HOST.) KUNTH. Mosnica, országúton.

***Agropyron caesium* PRESL. Temesvár, szántó szélén.

Cyperaceae.

**Scirpus silvaticus* L. Giroda, Bega ártere.

Carex vulpina L. Temesvár, a Bega mentén.

Carex gracilis CURT. (*C. acuta*.) Gyirok, moesaras erdőszélén; Giroda: Bega ártere.

*Carex tomentosa L. Gyiroki erdőben.

*Carex hirta L. Kissé nedves kaszálón Temesváron; Szabad-falu: legelőn; Giroda: Bega ártere.

Carex distans L. Kissé nedves kaszálón Temesvár mellett.

Juncaceae.

**Juncus articulatus* L. (*J. lampocarpus*.) Giroda: Bega ártere.

*Juncus glaucus EHRH. Ugyanott.

*Juncus bufonius L. Ugyanott és Temesváron kerti útban.

Juncus effusus L. Giroda: Bega ártere.

Luzula campestris (L.) DC. Gyiroki erdő tisztásán.

Liliaceae.

Gagea pratensis (PERS.) DUM. Új-Tesöld, továbbá Omor község határában szántókon, parlagokon.

Gagea arvensis (PERS.) DUM. Ugyanott.

Allium Scorodoprasum L. Giroda: Begatöltés.

Scilla bifolia L. Gyiroki erdőben.

***Ornithogalum tenuifolium* Guss. Temesvár. Szabadfalu, Tesöld és Ság között napos, füves helyeken; a gyiroki erdő tisztásán.

Polygonatum latifolium (JACQ.) DESF. Gyiroki erdőben.

Amaryllidaceae.

Leucoium aestivum L. Gyiroki erdő mocsaras tisztásán.

Dicotyledoneae.

Polygonaceae.

**Polygonum Persicaria* L. Temesvár, tarlón.

**Polygonum dumetorum* L. Temesvár, Vadászerdő.

Chenopodiaceae.

***Polycnemum Heuffelii* LÁNG. Temesvár, tarlón Új-Tesöld felé.

**Polycnemum arvense* L. Ugyanott.

**Chenopodium polyspermum* L. Ugyanott.

**Chenopodium acutifolium* SM. Ugyanott.

Amarantaceae.

***Amarantus silvester* DESF. Temesvár, mívelt helyen Új-Tesöld felé.

Portulacaceae.

**Portulaca oleracea* L. Temesvár, tömegesen a villanyos vasút mentén.

Caryophyllaceae.

Viscaria vulgaris RÖHL. (*V. viscosa*). Kaszálón Tesöld és Ság között, szálanként. TÖKÉS Mosniczáról említ egyetlenegy példányt.

Vaccaria grandiflora (FISCH.) JAUB. et SPACH. Temesvár, vetésben Mosnica felé. BORBÁS Mehaláról közölte.

Dianthus Pontederæ KERN. Temesvár, kaszálón Új-Tesöld felé.

Cerastium glomeratum THUILL. Réteken, kaszálókon Temesvár, Tesöld; Gyirok: útszéli árokban és az erdő tisztásán. Szabadfalu. TÖKÉS csak BORBÁS után közli a mosnicai mezőkről.

**Cerastium brachypetalum* DESF. Ugyanazon helyeken.

**Cerastium glutinosum* FR. Kaszálókon, réteken, Temesvár, Szabadfalu, gyiroki erdő.

**Cerastium anomalum* W. K. Temesvár, Vadászerdő parlagon; szikes réten Tesöld vasúti állomás mellett.

Moehringia trinervia (L.) CLAIRV. Gyiroki erdőben.

**Spergularia rubra* (L.) PRESL. (*Sp. campestris*). Szikes réten Tesöld vasúti állomás mellett.

**Scleranthus annuus* L. Parlagon Gyirok mellett.

Ranunculaceae.

Myosurus minimus L. Temesvár, búzavetésben Új-Tesöld felé, szálanként; Gyirok, nedves árokban az erdő felé bőven. TÖKÉS csak egy évben találta a Bega árterületén.

Ranunculus aquatilis L. Szabadfalu állóvizeiben.

Ranunculus paucistamineus TAUSCH. Ugyanott.

**Ranunculus pedatus* W. K. Temesvár. Tesöld és Gyirok között réteken, igen ritka, itt-ott egy-egy szál. Az egész megyéből csupán Moravicza mellől közölte HEUFFEL.

Ranunculus sceleratus L. Posványos helyeken Temesvár mellett.

Ranunculus sardous CR. var. *mediterraneus* GRISB. Temesvár, művelt helyen.

**Ranunculus repens* L. Temesvár, nedves árkokban.

Ranunculus auricomus L. Temesvár, Vadászerdő; gyiroki erdő.

**Ranunculus Steveni* ANDRZ. Moesaras réten Giroda mellett.

**Ranunculus arvensis* L. var. *tuberculatus* DC. Vetésben Temesvár mellett.

***Thalictrum angustissimum* CR. Temesvár, bokrok között Mosnica felé.

***Adonis aestivalis* L. var. *citrina* HOFFM. Temesvár-Gyárváros, parlagon. több példányban.

Papaveraceae.

**Corydalis cava (L.) SCHW. et K. var. *scabricaulis* ZSÁK. Temesvár, a Vadászerdőben gyakori.

**Fumaria Schleicheri* SOY. WILLM. Temesvár-Gyárváros, parlagon; Gyirok, árokparton az erdő felé a *F. Vaillantii* LOIS. társaságában.

Cruciferae.

**Sisymbrium Sophia* L. Útak mentén Temesvár mellett.

***Cardamine Matthioli* MOR. (*C. Hayneana*). Temesvár, vizenyős rét; gyiroki erdő moesaras tisztásán.

**Camelina microcarpa* ANDRZ. Útak mentén Temesvár és Szabadfalu mellett.

**Draba muralis L. Temesvár, a Vadászerdő tisztásán kevés.

Stenophragma Thalianum (L.) ČEL. Mezőkön Új-Tesöld mellett.

*Arabis glabra (L.) BERNH. Bokros árokparton Mosnica mellett.

**Erysimum repandum* L. Temesvár, gazos helyen út mentén; szedtem még Omor község határában. szántóföld szélén.

Rosaceae.

*Fragaria viridis DUCH. (*F. collina*). Temesvár, útparton; a gyiroki erdőszélen, kaszálón; Szabadfalu.

**Potentilla supina* L. Szabadfalu, állóvizek körül.

*Rosa gallica L. A *eriosstyla* R. KELLER. var. *leiophylla* BOBB. Temesvár, szántók mesgyéiben; Mosnica, bokros útparton, árokparton.

Leguminosae.

*Medicago falcata L. Temesvár, útpartokon. Bár BORBÁS mindenütt látta, amerre csak járt a megyében, mégis felsorolom, mert TÓKÉS munkájában hiányzik.

***Trifolium Molinerii* BALB. Kaszálókon Temesvár és Szabadfalu mellett.

**Trifolium parviflorum* EHRH. Temesvár, kerti úton.

Trifolium campestre SCHREB. Temesvár, kaszálón Új-Tesöld felé.

**Trifolium filiforme* L. Ugyanott.

Lotus gracilis W. K. Temesvár, vizegyős réten Mosnica felé. BORBÁS a Vadászerdő nedves tisztásairól közölte.

Glycyrrhiza echinata W. K. Temesvár, a Vadászerdőben árokparton.

**Vicia striata M. B. Kaszálókon, vetésekben: Temesvár. Új-Tesöld.

**Vicia lathyroides* L. Kaszálókon, füves helyeken: Temesvár, Új-Tesöld, a gyiroki erdő előtt.

Vicia segetalis THUILL. Mosnica, útmenti cserjék között.

*Lathyrus Aphaca L. Temesvár, vetésekben s azok szélein Mosnica és Új-Tesöld felé.

Lathyrus niger (L.) BERNH. Gyiroki erdőben.

Euphorbiaceae.

**Euphorbia amygdaloides* L. Temesvár, a Vadászerdőben.

Guttiferae.

Hypericum hirsutum L. Gyiroki erdőben.

Violaceae.

**Viola hirta L. var. *subciliata* BORB. Temesvár, Vadászerdő (det. GÁYER).

*Viola hirta × *odorata* REICHB. forma ad *V. odoratam* accedens. Ugyanott, a szülők között (det. GÁYER).

*Viola pumila CHAIX. Temesvár, vizegyős rétecskén Új-Tesöld felé; gyiroki erdőben nedves réten (revid. GÁYER).

**Viola elatior FR. f. *temesiensis* GÁYER et ZSÁK. Distinguitur a typo *V. elatioris* pilositate multo parciore, foliis — 1-2 summis exceptis — ovato lanceolatis brevioribus, superioribus petiolos $1\frac{1}{2}$ -plo superantibus, mediis et inferioribus iis aequilongis vel brevioribus, petiolis quam in typo longioribus, stipulis minus elongatis petiolis brevioribus et tantum in foliis supremis iis aequilongis vel paulo longioribus, demum pedunculis folia fulcrantia evi denter, usque duplo superantibus.

Legi d. 5. V. 1912. ad marginem silvae «Gyiroki erdő» prope pag. Gyirok comit. Temes.

Maga a typusos *V. elatior* is Temesmegyének csak kevés pontjáról ismeretes. BORBÁS a Hidegkút és Mosnica mellett, valamint a Csoba tabus-on levő termőhelyeket említi (gyűjteményében Hidegkútról van meg), TÖKÉS pedig ugyanez Mosnicáról közli. Magam a bejárt területen sehohsem láttam s így nem is gyűjtöttem. A most leírt forma bizonyos bélyegeiben, különösen a pálháknak levélnyeleikhez s a virágnyeleknek megfelelő leveleikhez való viszonyában a *Viola Vandasii* VEL.-ra emlékeztet, azonban rövid, a csészefüggelékeknel csak kissé hosszabb sarkantyúja, bracteoláinak a virág közelében való elhelyezése és alakja, de az egész növény megjelenése is a *Viola elatior* FR.-hez kapcsolják.

**Viola silvestris LAM. var. *pseudolivida* SCHUR (= var. *transsilvanica* W. BECKR. ined.). Gyiroki erdőben; Temesvár, Vadászerdő.

Oenotheraceae.

Epilobium Lamyi SCHULTZ. Giroda, Bega ártere.

Umbelliferae.

**Anthriscus trichospermus* SCHULTZ. Temesvár, árkok, kerítések mentén.

Caucalis latifolia L. (*Turgenia latif.*). Temesvár, árokparton.

Primulaceae.

*Anagallis femina MILL. (*A. coerulea*). Temesvár, megművelt talajon.

Borraginaceae.

Pulmonaria mollissima KERN. Gyiroki erdőben.

**Myosotis micrantha* PALL. (*M. stricta*). Megművelt talajon, réteken, kaszálókon: Temesvár, Szabadfalu, Tesöld (Kissoda), gyiroki erdő.

Myosotis sparsiflora MIK. Temesvár, Vadászerdő bokrai alján.

*Myosotis hispida SCHLDL. Megművelt talajon, parlagon, réten: Temesvár (Gyárváros is). Tesöld, gyiroki erdő alatt.

Lithospermum purpureo-coeruleum L. Gyiroki erdőben.

Labiatae.

Ajuga reptans L. Gyiroki erdőben.

Scutellaria hastifolia L. Temesvár, szántóföldi fasorban; Giroda, Bega ártere.

**Galeopsis Ladanum* L. Temesvár, tarlón Új-Tesöld alatt.

**Salvia silvestris* L. (*S. nemorosa* × *pratensis*). Temesvár, kaszálón Új-Tesöld alatt.

**Melissa officinalis* L. Temesvár, a Vadászerdő bokros helyein.
Mentha Pulegium L. Temesvár, megművelt talajon Új-Tesöld alatt.

Scrophulariaceae.

Kickxia Elatine (L.) DUM. Temesvár, kukoriczásban Új-Tesöld alatt.

**Antirrhinum Orontium* L. Temesvár, kukoriczásban Új-Tesöld alatt ritka. BORBÁS nem látta a megyében.

Scrophularia nodosa L. Mosnica, út mentén.

Veronica Beccabunga L. Giroda, mocsaras réten.

**Veronica Anagallis* L. Ugyanott.

Veronica Chamaedrys L. Gyiroki erdőben, rózsaszínű virággal is.

Veronica orchidea CR. Temesvár, útpartokon.

Veronica triphylla L. Tesöld, parlagon.

**Veronica acinifolia* L. Temesvár-Gyárváros, nedves parlagon; Tesöld: nedves szikes réten a vasúti állomás mellett; Gyirok, az erdő felé nedves árokparton bőven.

Veronica Tournefortii GMEL. Temesvár, a Vadászerdő alatt és Tesöld környékén parlagon.

*Veronica polita FR. Megművelt talajon, parlagon: Temesvár, Új-Tesöld.

**Veronica hederifolia* L. Parlagon, szántókon Temesvár mellett.

**Veronica triloba OPIZ. Ugyanott, az előbbi társaságában.

***Alectorolophus glandulosus* (SIMK.) STERNECK. Fűves helyeken, kaszálókon Temesvár-Gyárváros és Szabadfalu mellett.

Plantaginaceae.

**Plantago tenuiflora* W. K. Temesvár, kerti úton.

Rubiaceae.

Galium pedemontanum ALL. Mezei utak mentén, Szabadfalu, Tesöld és Gyirok mellett.

Valerianaceae.

**Valerianella rimosa* BAST. (*V. Auricula*, *V. dentata*). Kaszálókon Temesvár és Szabadfalu mellett; Giroda, Begatöltés. BORBÁS a megyében nem látta.

**Valerianella Morisonii* (SPR.) DC. Kaszálókon Temesvár mellett, az előbbi társaságában.

** $\times$ *Valerianella Zoltáni* (*V. dentata* L. [*V. auricula* DC., *V. rimosa* BAST.] $\times$ *Morisonii* SPRENG. *trichocarpa*) BORB. Telivér szülői közt kaszálókon, Temesvár mellett. Ez ideig csupán a Tordai hasadékból volt ismeretes. (Lásd: Magy. Bot. Lap. III. [1904.] pag. 349.).

Dipsacaceae.

**Cephalario transsilvanica* (L.) SCHRAD. Temesvár, útparton a Vadászerdő felé. BORBÁS mindenütt látta, ahol megfordult a megyében, azonban TÖRKÉS munkájában nincs felvéve.

Campanulaceae.

Campanula Rapunculus L. Temesvár, útmenti bokrok között Mosnica felé és bokros árokparton Mosnica mellett. TÖRKÉS BORBÁS nyomán közli a Vadászerdő széleiről.

Compositae.

**Gnaphalium uliginosum* L. Temesvár, megművelt talajon.

***Matricaria discoidea* DC. Temesvár, út mentén a város belterületén *Erysimum repandum*, *Lepidium perfoliatum*, *Sclerochloa dura* társaságában.

**Scorzonera laciniata* L. Tesöld, út mentén.

Lactuca saligna L. Temesvár, útparton Új-Tesöld felé. TÖRKÉS BORBÁS nyomán közli a Vadászerdő tisztásairól és széleiről.

Ha végig tekintünk a közölt növények során, eszünkbe jutnak dr. DEGEN ÁRPÁD-nak a szavai, aki TÖRKÉS munkáját ismeretve, következőleg nyilatkozik¹⁾: «A felsorolása nagyon tökéletlen — sok ottan közönséges faj kimaradt». De nem feledkezhetünk meg TÖRKÉS szavairól sem, aki maga is tisztában volt felsorolásának hiányosságával. «A mi kis flóratertületünk megismertetése — mondja TÖRKÉS — öt évi kutatásom eredménye; bizonyára nem teljes, de szükséges kezdeményezés, melyet javítgatva, bővítgetve, idővel tökéletesebbé lehet tenni.»

Ehhez a tökéletesebbétevéshez kívántam hozzájárulni saját gyűjtéseim eredményeinek közlésével.

* * *

Közleményemnek a Szerkesztőséghez való benyújtása után megjelent az Erdészeti Kísérletek XVII. (1915.) évf. 4. számában DR. LENGYEL GÉZA «A vadászerdei m. kir. külső erdészeti kísérleti állomáshoz tartozó Vadászerdő, Bisztra és Hidasliget erdősérek növényzet» ez. munkája; ebben 31 olyan növényt is felsorol Temesvár környékéről, melyeket én mint újakat vettem fel. Az ő adatai azonban, három kivételével (! = magam is ott szedtem) szintén új termőhelyekre vonatkoznak. Ezek a következők: *Alopecurus aequalis* B, V; *Cynodon Dactylon* V; *Melica picta* V, (!), H; *Sclerochloa dura*, *Poa bulbosa* V; *Poa angustifolia* H, V *Bromus inermis*, *Br. commutatus*, *Lolium multiflorum*, *Carex tomentosa* V; *Carex hirta*, *Polygonum Persicaria* B, V; *Polygonum dumetorum* B; *Chenopodium polyspermum*, *Portulaca oleracea* V csemetekertje; *Ranunculus repens* V, B; *Cardamine Matthioli* B,

¹⁾ Magy. Bot. Lapok V. (1906) pag. 39—40.

H; *Arabis glabra* V, B; *Medicago falcata* V; *Trifolium Molinerii* H, B; *Trifolium parviflorum* V, szemetes. gazos hely; *Vicia striata* V; *Euphorbia amygdaloides* V (!), B; *Anthriscus trichospermus*, *Anagallis femina*, *Myosotis micrantha*, *Veronica Anagallis* V; *Veronica polita* V, B; *V. hederifolia* V; *Valerianella Morisonii* V, B; *Cephalaria transilvanica* V (!).

B = Bisztra, H = Hidasliget, V = Vadászerdő.

Néhány adat Balatonlelle és környékének zuzmóflórájához.

Einige Beiträge zur Flechtenflora von Balatonlelle und seiner Umgebung.

Irta: } Dr. Sántha László (Budapest).
Von: }

1913. év nyarán néhány napig Balatonlellén tartózkodtam, igyekeztem felhasználni az alkalmat, hogy legalább a közvetlen környék zuzmóit összegyűjtsem, annál is inkább, mivel irodalmi adat tudtommal a Balaton környékének zuzmóiról egyáltalán nincsen. Sajnos, hogy az éppen akkor uralkodó kedvezőtlen időjárás miatt nem gyűjthettem úgy, amint azt terveztem. Végig mentem első sorban a község utcáin, azután a parton fekvő villák kertjeiben levő fákat, kerítéseket néztem meg, azután bár kicsi, de öreg s korhadó fakeresztjeivel, hatalmas fáival igazán szép temetőjét, amelynek ma már mondhatni egész zuzmóflórája van, s anélkül, hogy keresztjeit természetes díszétől megfosztottam volna, igyekeztem mindegyik zuzmóból meghatározásra csekély mennyiséget gyűjteni. Egyik délután a tulajdonképen már Balatonboglárhoz tartozó Kopaszhegyet jártam be, másnap pedig a balatonlellei vasútállomástól körülbelül 4 kilométernyire fekvő Kishegyre rándultam ki, akkor szedtem a Szőlőskislakra vezető országút fáirol is a felsorolásban említett néhány zuzmót.

A felsorolásban szorosan DR. A. ZAHLBRUCKNER-nek ENGLER-PRANTL «Die natürl. Pflanzenfamilien» I. T. 1. Abth.-jában közölt rendszeréhez tartom magam, míg a speciesek egymásutánjában LINDAU «Die Flechten» (1913) c. művének sorrendjét követem.

Verrucariaceae.

Verrucaria fuscoatra (WALLR.) KRB. — HAZSL. Magy. zuzmófl. 1884, p. 271.

Köveken a Kopaszhegyen.

Dermatocarpaceae.

Dermatocarpon hepaticum (ACH.) A. ZAHLBR. — *Endopyrenium hepaticum* HAZSL. Magy. zuzmófl. 1884, p. 243.